

Aan:
De Gezaghebber Openbaar Lichaam Bonaire
De heer J. Soliano

In afschrift aan:
Eilandsraad Openbaar Lichaam Bonaire
Gedeputeerde dhr. T. Silberie
Eilandsecretaris dhr. C. Frans
Directeur R&O dhr. L. Leito

Betreft: Voorgenomen besluit beëindiging huurovereenkomst perceel landbouwgrond
(reg.nr 4932)

Kralendijk, 11 juli 2026

Geachte heer Soliano,

Hierbij wil ik, Jaap Ensing (huurder), u informeren over het door het OLB - i.c. directeur R&O, dhr. L. Leito - voorgenomen besluit om tot beëindiging van de huurovereenkomst betreffende het perceel landbouwgrond (reg.nr. 4932) gelegen naast Justitiële Inrichting Caribisch Nederland en over de wijze waarop het OLB in deze te werk is gegaan. Ik ben volledig verrast en verbaast over de handelwijze van het OLB in de aanloop naar het besluit, de onderbouwing er van, de afweging van de belangen leidend tot het besluit, het volstrekt niet openstaan voor oplossingen, het volledig voorbij gaan aan de grote (financiële) consequenties die dit alles heeft voor mijn bedrijf en de wijze waarop daarover met mij volstrekt niet is gecommuniceerd.

Hieronder volgt een korte opsomming van de feiten.

- Onima Aloe NV is sinds 2002 mijn bedrijf en heeft als doelstelling het verbouwen van aloë planten op Bonaire, het verwerken van de bladeren tot de aloë gel en het verwerken van de gel tot een tiental verschillende producten, die grotendeels plaatselijk worden verkocht; de productie vindt plaats in mijn laboratorium bij mijn woonhuis aan de Kaya Pos di Amor (zie foto's);
- De huurovereenkomst tussen het OLB en ondergetekende d.d. 10 juli 2008, reg.nr. 4932, betreft een perceel landbouwgrond van ca 10 ha, gelegen naast de gevangenis en is tot op heden jaarlijks verlengd.
- Op het terrein staan ongeveer 15.000 aloë vera planten. Oogsten geschiedt door de rijpe, buitenste bladeren af te snijden na de regentijd en/of bewatering. Deze bladeren worden vervolgens in bakken naar mijn laboratorium vervoerd. In dit laboratorium worden deze bladeren uitgeperst door een zelf ontwikkelde pers, waardoor tenslotte een 100% pure aloë vera gel wordt verkregen. Stabilisatie (tegengaan van ontleding) is onvermijdelijk en dit wordt biologisch gedaan. Naast de genoemde gel als zodanig, worden er nog een tiental andere producten mee gemaakt (foto). Deze producten worden grotendeels op Bonaire verkocht.
- Op 23 juni j.l. ontvang ik een brief van de deurwaarder, met daarin de brief van het OLB met het verzoek om zo spoedig mogelijk contact op te nemen met dhr L.

Leito. Tegelijkertijd is mij de toegang tot het perceel ontnomen, door het verwijderen van mijn slot aan het plantagehek en dit te vervangen door een ander slot. De kosten van dit deurwaarders exploit bedragen \$180,-. Dit alles zonder waarschuwing, mededeling of ander wijze van communicatie vanuit het OLB.

- Op 2 juli heb ik telefonisch contact met dhr. L. Leito, waarin mij duidelijk werd gemaakt dat het OLB het betreffende perceel terug wilde nemen. De reden hiervoor werd mij niet meegedeeld. Daarvoor werd een gesprek gepland op 9 juli j.l., waarin mij het e.e.a. zou worden toegelicht;
 - Tijdens het gesprek op 9 juli j.l., waarbij aanwezig waren dhr. L. Leito directeur R&O, mw L. Cijntje, medewerker R&O, nog een medewerker R&O wiens naam me ontschoten is, ondergetekende en dhr. H. van Heijst die mij hierbij begeleidde, werd mij het volgende meegedeeld:
 1. dat het OLB over zal gaan tot beëindigen van de huurovereenkomst van het perceel landbouwgrond dat door mij gebruikt wordt als plantage voor het verbouwen van aloë vera planten;
 2. dat het perceel toegewezen gaat worden aan het Ministerie van Defensie (i.c. KMar blijkt later) en "...dat daarbij het algemeen belang prevaleert boven het belang van het gebruik van het perceel door Onima NV...", aldus dhr. Leito;
 3. dat ik in gebreke ben gebleven op de volgende punten:
 - derden hebt toegelaten tot het gebruik van een deel van het terrein; het betreft een bedrijf dat onderhoud doet bij/aan de gevangenis; daarmee heeft het OLB inmiddels contact gehad en het bedrijf zal zich van het perceel verwijderen;
 - er sprake is van inactiviteit, zowel op de plantage als van mijn bedrijf; er werd aangegeven dat de plantage er niet uitziet en verwaarloosd lijkt en dat de inschrijving bij de KvK al in 2010 is verlopen;
 - er een waterverbinding loopt van mijn WEB-aansluiting naar het bedrijf Bon Terra, achter de plantage, hetgeen niet legaal zou zijn;
- Een korte reactie van mij op deze punten:*
- a) *circa 8 jaar geleden heeft dhr. D. Ley mij gevraagd of hij een klein hoekje van het perceel mocht gebruiken voor opslag en kleine activiteiten t.b.v. het onderhoud van de gevangenis. In mijn naïviteit en te goeder trouw heb ik dit, zolang ik het zelf niet nodig had, toegestaan. Er stond geen geld of diensten tegenover; gewoon een goede burendienst. Dit was fout van mij, omdat ik hiervan melding had moeten maken;*
 - b) *aloë vera planten kunnen zon en droogte doorstaan; als ze water krijgen zwellen ze op en worden groen; dan worden ze geoogst; het is niet nodig om het nodige personeel daar rond te laten lopen; doorgaans is er dus weinig activiteit op de plantage waar te nemen; als we oogsten is dit wel het geval; verder is de KvK-inschrijving niet in 2010 verlopen; bijgevoegd is een uittreksel van de KvK, waarin ook wordt aangegeven dat de status van mijn bedrijf wordt gekwalificeerd als "actief"; overigens zijn onze Onima-producten continu op het eiland te*

koop; volstrekt geen inactiviteit dus, zowel van de plantage als van mijn bedrijf;

- c) *omdat de watervoorziening van de plantage d.m.v. tankwagens jarenlang een probleem is geweest, was ik circa 8 jaar geleden genoodzaakt om een WEB-aansluiting te realiseren; tegelijkertijd kwam ik in gesprek met dhr. A. Broers, eigenaar Bon Tera en achterbuurman van de plantage; hij zat net in de opstartfase van zijn bedrijf en een nieuwe waterleiding/aansluiting zou hem \$50.000,- kosten; veel geld voor een opstartend bedrijf; toen heb ik te goeder trouw besloten om mijn WEB-aansluiting middels een tylene slang met zijn bedrijf te verbinden; het verbruikte water werd gewoon afgerekend met het WEB; bij mijn weten geen echt probleem; als dit wel het geval is dan zal dat naar mijn mening met het WEB geregeld worden en niet met het OLB;*
4. dat er volgens het OLB absoluut geen mogelijkheid is om de plantage op een kleiner deel van het perceel voort te zetten; dit punt is wat mij betreft zeker bespreekbaar, maar schijnbaar niet voor het OLB;
 5. dat er door het OLB geen alternatief perceel landbouwgrond zal worden aangeboden als tegemoetkoming in de ontstane situatie;
 6. dat het OLB niet met een financiële compensatie zal komen voor
 - de door mij gedane investeringen op het perceel voor de noodzakelijke voorzieningen om de plantage te kunnen exploiteren (circa \$300.000,- in de afgelopen periode);
 - de verlieskosten door het wegvallen van de aloë productie voor langere termijn (bedrijfscontinuïteit);
 - de aanzienlijke kosten van een eventuele verhuizing van de plantage naar een andere locatie, waarbij opgemerkt moet worden dat het 3 jaar duurt voordat een Aloe vera plant weer productief kan zijn;
 - de kosten voor het aanleggen van nieuwe voorzieningen op een nieuwe locatie voor het continueren van de plantage.
- De totale kosten kunnen oplopen tot enkele miljoenen dollars.

Wat mij het meest betreurd is de werkwijze van het OLB inzake het plotseling beëindigen van het huurcontract. Er is volstrekt geen sprake van een open en tijdige communicatie vanuit het OLB. Ik word voor een voldongen feit gesteld via een deurwaarder. Er wordt niet meegedacht over alternatieven en over hoe we de ontstane situatie gaan oplossen. Er wordt door het OLB volstrekt voorbij gegaan aan de belangen van mijn bedrijf (bedrijfscontinuïteit, gedane investeringen, wegvallen productie en daarmee inkomsten). En dan gaat het over hele grote bedragen. Deze werkwijze staat haaks op alle beginselen van zorgvuldigheid en behoorlijk bestuur. Zo ga je als overheidsinstantie niet om met je burgers en bedrijven.

En tot slot wat mij zeer verbaasd is de gemaakte afweging door het OLB om de enige commerciële aloë vera plantage op Bonaire op deze wijze te laten beëindigen, terwijl het OLB streeft naar een duurzaam Bonaire, waar het de eigen agrarische productie wil

stimuleren om duurzamer, sterker en zelfvoorzienender te worden. En daarbij absoluut niet te vergeten de cultuurhistorische waarde van het verbouwen van de aloë vera plant op Bonaire.

De teelt van aloë vera is namelijk niet slechts een agrarische activiteit: het is een wezenlijk onderdeel van Bonaire's cultuurhistorische erfgoed. Aloë wordt al sinds de 19e eeuw verbouwd op het eiland en heeft decennialang een belangrijke economische rol gespeeld. De plantage-landschappen, de kennis van het snijden en verwerken van de bladeren, en de lokale productie van aloë-producten vormen een tastbare verbinding met Bonaire's geschiedenis, identiteit en tradities.

De aloë-teelt is bovendien een klimaatbestendige, duurzame vorm van landbouw die past bij de natuurlijke omstandigheden van Bonaire. Aloë vera heeft weinig water nodig, is bestand tegen droogte en zon, en kent een teeltcyclus waarbij perioden van rust worden afgewisseld met momenten van oogst.

Ook vervult Onima Aloe NV een concrete rol in de hedendaagse lokale economie. Onze producten worden al jaren afgenomen door lokale winkels, toeristische ondernemingen, wellness-aanbieders, kleine ondernemers én vele bewoners die al jarenlang trouwe klanten zijn. De gehele keten - teelt, oogst, verwerking, productie en verkoop - is volledig lokaal verankerd.

Het beëindigen van de plantage betekent het verlies van een stuk cultuur-historisch erfgoed, maar ook het aan het beëindigen van een bestaande, stabiele en lokaal gedragen productieketen die bijdraagt aan werkgelegenheid, circulaire productie en economische diversiteit.

Juist in een tijd waarin het OLB inzet op duurzaamheid, lokale productie, zelfvoorzienendheid en het versterken van de eigen agrarische sector, is het beëindigen van deze plantage niet te rijmen met het voorgenomen besluit om de huurovereenkomst te beëindigen. Door dit perceel landbouwgrond toe te wijzen aan Defensie/Kmar met alle consequenties van dien, wordt volledig voorbijgegaan aan bovengenoemde doelen van het OLB.

Gelet op bovenstaande, verzoek ik u dan ook met klem om het voorgenomen besluit opnieuw te bezien, mede in het licht van de bestemming van het perceel als landbouwgrond, de cultuurhistorische betekenis van de aloë-teelt, de economische en maatschappelijke waarde van de plantage en de aanzienlijke gevolgen voor mijn bedrijf. Een zorgvuldig proces, waarin ook de belangen van Onima Aloe NV volledig worden gerespecteerd, is naar mijn overtuiging een essentieel onderdeel van zorgvuldigheid en behoorlijk bestuur. Ik vertrouw er dan ook op dat het OLB bereid is deze zorgvuldigheid alsnog te betrachten.

Gezien de ernst van de ontstane situatie, verneem ik graag binnen twee weken uw schriftelijke reactie.

Hoogachtend,

Jaap Ensing

Directeur Onima Aloe NV

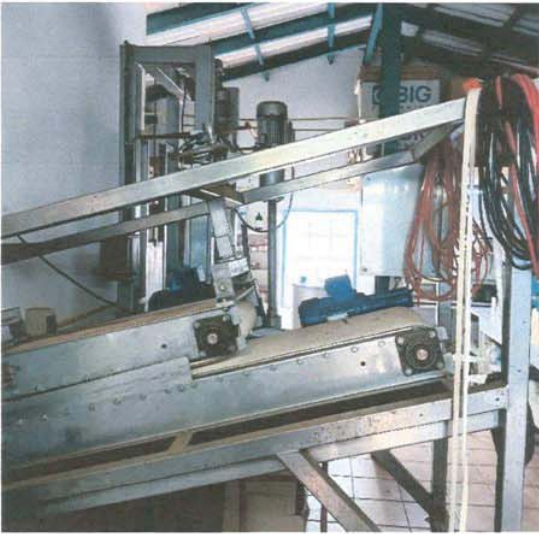
06 51 23 11 11

1 jaap.ensing@gmail.com

Onima

After suns Lotion 500ml	\$28.95
After suns Gel 400ml	\$19.95
Conditioner Cream 150ml	\$12.95
Baby Cream 150ml	\$11.95
After suns 150ml	\$11.95
Lip balm 110.00	
Facial cream 150ml	\$24.95
Evening night cream 450ml	
Flaming day cream 450ml	
Facial And cream 450ml	\$23.95
Bodying cream 450ml	\$24.95
Evening cream 450ml	\$23.95
Moisture & protect cream	\$23.95

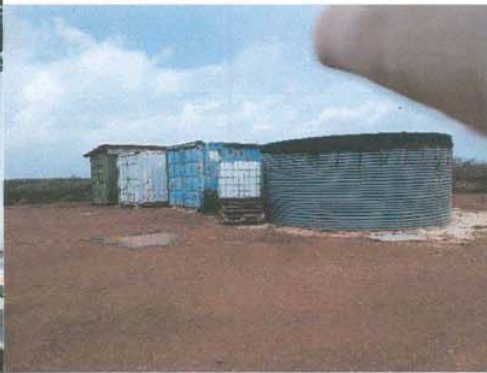
Een verkooppunt in een supermarkt.

Aloe pers in laboratorium

Laboratorium Onima Aloe NV

Laboratorium Kaya Pos di Amor #17 en opslag containers/watersilo op plantage.

Uittreksel uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel & Nijverheid Bonaire

10/07/2026 09:40 AM

In het Handelsregister van de Kamer van Koophandel & Nijverheid Bonaire is ingeschreven onder nummer 4467: Onima Aloë N.V.

Statutaire naam	Onima Aloë N.V.
Handelsnaam(en)	Onima Aloë
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap (NV)
Statutaire zetel	Bonaire
Datum oprichting	15/02/2002
Datum eerste inschrijving	18/02/2002
Status	Actief
Adres van de zaak	Kaya Pos di Amor 17 Bonaire
Hoofdactiviteit	01280 Teelt van specerijgewassen en van aromatische en medicinale gewassen
Nevenactiviteiten	47272 Detailhandel in natuurvoeding en reformartikelen, 47279 Gespecialiseerde detailhandel in overige voedings- en genotmiddelen (rest)
Aantal nevenvestigingen	0
Vertegenwoordigingsbevoegdheid	Ieder der directeren is bevoegd de vennootschap tegenover derden te vertegenwoordigen, ook in geval van tegengesteld belang tussen een directeur en de vennootschap.

Functionaris(sen)

Bestuurders

Naam	Jacob Geert Ensing
Rol	Bestuurder
Titel	Directeur
Geboortedatum	25/12/1952
Geboorteland	Nederland
Nationaliteit	Nederlandse
Datum in functie	15/02/2002
Datum inschrijving	18/02/2002
Vertegenwoordigingsbevoegdheid	Zelfstandig bevoegd

